

WALDEMAR BABINICZ

Dnia 21 kwietnia 1969 r. zmarł w Nałęczowie Waldemar Babinicz. Urodzony 13 VIII 1902 r. w Kowlu, studiował polonistykę na KUL, a ukończył studia w Wilnie. Był nauczycielem głównie w szkołach rolniczych, działaczem „Wici” i ZNP.

Był zasłużonym działaczem kultury i publicystą, a także pisarzem. Pozostawił znaczny dorobek pisarski i publicystyczny w postaci 20 dzieł i powieści: *Listy z Parafii*, *Apostołowie*, *Rówieśnicy*, *Obecny*, *Drzazgi*, *Fontanna* i inne.

Znany był jako działacz kulturalny, szczególnie na terenie woj. kieleckiego. W roku 1943, jeszcze w czasie okupacji, założył Uniwersytet Ludowy w Pawłowicach, a potem w Rożnicy, który prowadził do 1969 roku.

Był zbieraczem gawęd, pieśni i legend ludowych, których, niestety nie zdążył już opublikować.

Wieloletni członek PTL, odznaczony Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, „Zasłużony Nauczyciel PRL”, Medalem Komisji Edukacji Narodowej i innymi odznaczeniami.

Był głębokim, gorącym patriotą, kochał swój kraj rodzinny Polskę, jej tradycje, literaturę i obyczaje. Kochał polską przyrodę, wieś polską, a przede wszystkim młodzież, z którą pracował i której starał się pomagać przez całe swoje życie.

Elżbieta Królikowska

JÓZEF BŁACHNIO

W dniu 27 listopada 1968 r. zginął śmiercią tragiczną Józef Błachnio, ur. 12 VIII 1912 r. — adiunkt Muzeum w Grudziądzu. Zmarły był powszechnie znanym i cenionym działaczem w Grudziądzu. Pełnił m.in. funkcję wiceprezesa Zarządu Oddziału PTTK, przewodniczącego Komisji Ochrony Zabytków oraz społecznego opie-

kuna zabytków. Tuż po wojnie przystąpił w bardzo trudnych warunkach do organizowania Muzeum i Biblioteki powiatowej w Grudziądzu.

Był też znanym popularyzatorem regionu grudziądzkiego. Pozostawił po sobie liczne prace, m.in. monografię miasta i powiatu, kroniki i przewodniki.

Elżbieta Królikowska

ALEKSY ANTONI GILEWICZ

W dniu 10 czerwca 1969 r. zmarł dr Aleksy Gilewicz, ur. 22 VIII 1905 r. — historyk, wybitny polski metrolog, znawca i badacz dziejów ziemi przemyskiej, członek Towarzystwa Ludoznawczego we Lwowie, założyciel Oddziału Przemyskiego PTL. Stopień doktora uzyskał na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie na podstawie pracy pt. *Studia z dziejów miar i wag w Polsce*. Jego dorobek naukowy z tego zakresu obejmuje 55 artykułów i haseł w *Wielkiej Encyklopedii Powszechnej*, dwa rozdziały w *Historii Polski*. Także Ziemia Przemyska stała się jednym z naczelných tematów w jego pracach — *Słownik historyczno-geograficzny Ziemi Przemyskiej i Sanockiej w średniowieczu*.

Był jednym z pierwszych historyków prowadzących badania nad ruchami robotniczymi w Przemyślu. Owocem tych studiów są *Listy Witolda Regeera wysyłane w latach 1896—1902 z Przemyśla do Londynu do Związku Zagranicznego Socjalistów Polskich*.

Dr Aleksy Gilewicz był niezwykle czynny i zaangażowany we wszelkie prace naukowe, popularyzacyjne i organizacyjne PTL.

Elżbieta Królikowska

IRENA NIZIŃSKA

Dnia 12 VI 1969 r. zmarła w Krakowie mgr Irena Nizińska, ur. 4 stycznia 1924 r. — adiunkt Zakładu Etnografii IHKM PAN.

W roku 1954 ukończyła studia w zakresie etnografii i slawistyki na Uniwersytecie Jagiellońskim. Początkowe jej zainteresowania naukowe skupiały się na kulturze ludowej Podhala. W następnych latach zasięg tematu rozszerzyła na teren całych Karpat. Opublikowała szereg prac naukowych, m.in. *Budownictwo wiejskie we wsi Ciche pow. Nowy Targ*, 1966, *Badania nad kulturą ludową Podhala*, „Lud”, 1957, *Wytwórczość domowa i rzemieślnicza w Siołkowicach Starych*, „Etnografia Polska”, 1958. Była także współautorką monografii wsi Siołkowice.

Od roku 1966 mgr I. Nizińska brała udział w polsko-bułgarskich badaniach na terenie Bułgarii, poświęconych współczesnym przeobrażeniom wsi. Z tych ostatnich badań opublikowała w „Łódzkich Studiach Etnograficznych” pracę pt. *Badania w skolektywizowanej wsi w Bułgarii* a także pracę pt. *Drugbica w: „Z polskich Studiów Slawistycznych”*, 1968.

Mając wybitne zdolności lingwistyczne, była również autorką licznych recenzji i tłumaczeń prac naukowych węgierskich, czeskich, słowackich i bułgarskich.

Mgr Irena Nizińska była czynnym członkiem Oddziału Krakowskiego PTL, długoletnim członkiem Komisji Rewizyjnej Oddziału.

Elżbieta Królikowska

ANIELA SZUBERLA

W dniu 27 sierpnia 1969 r. zmarła Aniela Szuberla, ur. 17 V 1902 r. — czynny członek Oddziału PTL w Łańcucie, współautorka widowiska obrzędowego pt. *We-sele wolańskie*. Widowisko to było wielokrotnie wystawione w okolicy, w tym także w Łańcucie z okazji XXXVII Zjazdu i Konferencji Naukowej PTL.

Elżbieta Królikowska

STANISŁAW CZERNIK

Oddział Łódzki PTL miał zaszczyt zaliczać do grona swych pierwszych członków Stanisława Czernika — Człowieka o dużych i wielostronnych zasługach na polu literatury, oświaty, działalności społecznej i poszukiwań folklorystycznych. Nie brakło Go bowiem nigdy tam, gdzie znajdowały swój wyraz sprawy wsi i jej kultury.

Urodzony 16 stycznia 1899 r. w kieleckiej wsi Zachcinie, skąd rozpoczął niełatwą drogę do dyplomu magisterskiego (1924) na wydziale prawno-ekonomicznym poznańskiego uniwersytetu, nie stracił nigdy więzi ze wsią, manifestując tę więź na wszystkich odcinkach swej pracy.

Jako młody pracownik szkolnictwa wiejskiego i małomiasteczkowego współpracował z teatrem ludowym pasjonując się organizacją życia artystycznego w ośrodkach wiejskich. Także w latach wojennych, spędzanych poza krajem, kontynuował pracę oświatową tworząc w zgrupowaniach polonijnych w Algierii, we Włoszech i w Anglii polskie szkoły licealne.

Innym przejawem działalności były prace edytorskie, które rozpoczął od wydawania lokalnych czasopism szkolnych czy regionalnych tam, gdzie wypadło Mu pracować (np. „Głos Gostyński”). Szczególne znaczenie miał zainicjowany w 1935 r. miesięcznik „Okolica Poetów” wychodzący w Ostrzeszowie, lansujący kierunek poetycki zwany autentyzmem. Autentyzm miał być, wg Czernika, postawą twórczą bliską przede wszystkim poetom wiejskiego pochodzenia, gdyż postulował czerpanie tematyki ze źródeł własnych doświadczeń, z „autentycznych przeżyć”.

Po zadomowieniu się w Łodzi (od 1951 r.) pracował w kolegiach redakcyjnych kilku wychodzących tu czasopism kulturalnych. Był też współzałożycielem i pierwszym redaktorem naczelnym Wydawnictwa Łódzkiego — instytucji mającej wielkie znaczenie w życiu kulturalnym miasta.

Jako literat wypowiedział się w wielu rodzajach twórczości pisarskiej: w wydanych tomach i wyborach poezji realizującej postulat autentyzmu, w opowiadaniach, dramatach oraz w licznych powieściach, które często podkreślają zasługi chłopca polskiego w rozwoju dziejów narodu i narodowej kultury. Przykładem może być powieść z czasów kościuszkowskich: *Wierne kosy* i *Opowieść o Klemen-*

STANISŁAW CZERNIK
(1899-1969)

sie Janickim, sławnym w całej Europie chłopie — poecie z epoki renesansu. Drobny pisarski Czernika wzbogacają ponadto tomy eseistyki literackiej oraz studia i antologie z dziedziny kultury ludowej, a w szczególności ludowej literatury. Można tu przykładowo wymienić: *Poezję chłopów polskich* (1951), *Pieśń ludową w okresie pańszczyźnianym* (1951), *Chłopskie piarstwo samorodne* (1954), *Humor i satyrę ludu polskiego* (1956), *Klechy ludu polskiego* (1957), *Polską epikę ludową* (1958), *Stare złoto* (1962), *Z podglebia* (1966) i *Trzy zorze dziewicze* (1968).

Za wszechstronną i rozległą działalność otrzymał liczne nagrody i odznaczenia, w tym: nagrodę literacką Łodzi (1955), nagrodę Ministra Kultury i Sztuki II stopnia (1963), Krzyż Kawalerski i Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal X-lecia PRL i Odznakę Honorową m. Łodzi.

Srodowisko łódzkie przygotowywało jubileusz 40-lecia twórczości literackiej St. Czernika. Uroczystości tej nie doczekał, zmarł 3 grudnia 1969 r.

PAMIĘCI STEFANII ĆWIKÓWNEJ

W dniu 11 listopada 1969 r. zmarła w Limanowej, po długiej chorobie, Stefania Ćwikówna, sekretarz Zarządu Oddziału PTL w Limanowej. Urodziła się dnia 3 grudnia 1904 r. w Sowlinach koło Limanowej. Do szkoły powszechnej uczęszczała w latach 1911—1918. Następnie ukończyła 3 klasową szkołę im. Klementyny Hofmanowej w Nowym Sączu. W roku 1923 zdała egzamin dojrzałości w Seminarium Nauczycielskim im. Św. Rodziny w Krakowie.

STEFANIA ĆWIKÓWNA

W okresie przedwojennym pracowała jako nauczycielka w Żmiącej, w powiecie limanowskim, z kolei w Osinach, i w Chwałowicach, w pow. rybnickim.

W czasie drugiej wojny światowej uczyła w szkole powszechnej w Dobrej koło Limanowej. Po wojnie wróciła do Chwałowic na Śląsku. Względy rodzinne zmusiły Ją do powrotu na teren pow. limanowskiego w 1956 r. Wtedy też znalazła się wśród założycieli Oddziału Limanowskiego PTL, w którym przez kilka kadencji, do śmierci piastowała funkcję Sekretarza Oddziału.

Wśród żegnających Ją tłumnie społeczeństwa limanowskiego, koleżanek, kolegów, i młodzieży szkolnej, pozostawiła głęboki żal. Cześć Jej pamięci.

Walenty Gawron